

N°. 14.

Sestdeenā, 1. (13.) April

1872.

Maksa par gabdu: Mahjas weefis 1 rubl., pastes nauda 60 kop.

R a h d i t a j s.

Ceļšsemmes sīnas. No Rihgas: Latv. sinnahņibas kommissione. No Pehterburgas: Keisera familija Līvadijā. No Warschawas: ūehlojabs pahr schibdu wairumu. No Laurias: Wennoniti.

Ahrsemmes sīnas. No Wahjsemmes: Wahj runnas-beena eesahla, — basnizu pullstēni no leelgabbaleem, — Pehtera graffis. No Bruhšjas: ūeineklu līstā. No Franziņas: kibbeles dehl waldineekem, biškapem 2c. No Hollandes: peeminnas-ūehiti turēti. No Englandes: pahr Suezes kanali un pahr Frantschu kommunisteem. No Kōbmas: tā leeldeena ūehitā, — Ģiazints, — ūoblu buhšāna. No Spaniņas: tehniām dšibwe atkal drohšāla. No Sweedriņas: wahrdneje. No Amerikas: presidentu ismellehāna. No Japanas: Milados. No Bešijas: pahr baddu. Saunahāns sīnas.

Rā dšimibuhšāna pee Latweešēem un Igganneem us gallu gabjuse. Dobeles semlohpju beedribas programma. Šil ilgi plahsters jamaļa. Us jubru! Rihgas Latv. beedr. Rihgas Latv. labdarrihšānas beedriba. Peelikkumā. Masferade. Rā Anglu augstmanni dšihwo. Muttiites laupitajs. Sallami wahrdi. Nepeeteek. Relaimes putnis. Gudrais Plubmite. Šil garšch, til plats.

Ceļšsemmes sīnas.

No Rihgas. Tā no Rihgas Latweešchu beedribas eezelta „sinnahņibas kommissione,” kurras darbs, Latweešchu rakstus un sīnaschānas fekmeht, jau labbu laizianu bij palikkuse meerā; un kad nu daschi beedri jeb lohžekti bes kahda derriga eemesla no tahs bij isstahjuschees, tad beedribas preekschneeks Baumann kunga 28tā Merz tohs atlikušchus wezzus tā arri peestahjuschus jaunus beedrus sa-aizinja lohpā un norunnaja, ja runnas-wihru ūapulze tā atwehlehs, us preekschu schai kommissionē peenemt beedrus ar nenofazzitu ūlaitu. Wehl tiffa norunnahs, tā il zettordeenas pulkst. 6 wakkarā ūchi kommissione beedribas-nammā ūawas ūapulzes noturrehs. Par kommissiones preekschneeku tiffa iswehlehts Kasp par Beesbahrdis f. un par rakstitaju Aleksander Weber f. jeb Wairaidoschu Sanderis.

No Pehterburgas. Is Līvadiņas 25tā Merz

telegrafs sīnaw tā: Augsta Keisereene tē, gohds Deewam, ar katru deenu labbojabs, jo ūehjenes klima jeb gais ūir filts un ūpirdsinadams. Keisereene allaūchin isbrauz un kahjahm pastaigajabs. — Turpu reisodama Keisereene diwi deenas palawejuschehs Kejewā, kur jau ūiltums bijis 15 grahdus leels un tē apdahwinajuse nabbagus ar 1000 rubleem un polizeisaldatus ar naudas dahwanahm. Kad 19tā Merz pulkst. 4 Keisereene no Kejewas bij aisreisojuse, tad 1 1/2 stundas wehlah augstais Keisers ar Wirtembergas tehnieneeni un zitteem pawaddoneem tē eereisoja. Dhtrā deenā tai 20tā Merz pulkst. 4 Keisereene eereisoja Dbeffā un pulkst. 6 arri Keisers ar Wirtembergas tehnieneeni atbrauzā. Augsta Keisera familija lohpā pa dšelsu-zekku tuhlin dewahs us ohstu, kur ūlaktee dampfluggi „Olga” un „Konstantin” gattawi stahweja, ar kurreem tad tuhlin brauzā prohjam us Krimmu.

No Warschawas. Warschawneeki ūehlojabs, tā ūhinnis gaddōs ūchihdi pee winneem lohti wairōjotees. Pa teem pagahjuscheem desmit gabdeem ūchihdu 96 procentes peewairojuschahs, kad tur pretti kristitu ūauschu tiffai 8 procentes peenahkuschas. Tā nu taggad Warschawā ūchihdu effohht wairaf tā trescha dalka no wiffēem eedšihwotajeem woi arri wiffa pufte. Ja tā arween us preekschu eeschoht, tad drihs Warschawa palikkchoht par ūchihdu pilssehtu. Ne til ween Warschawā, bet pa wiffu Bohlu semmi ūchihdi tāpat wairōjotees. Daschās semmju pilssehtās jau taggad ūchihdi ween dšihwo. Salka, tā no tā laika, kamehr teem brihw tē eeahlt no ahrenes, tee wiffwairaf peenahloht no Leisheem, kur to wehl

wairal' effoht. — Rà Barschawà, tàpat gandrih' Klabjabs arr pee mums Rihgà, kur Zoffekt' deen' pa deenu tà wairojabs, ka us katra foh'ta pahri schibdu fateklam un winnu flinkabs mahtites pa nammeem aplahrt staigadamas, eedsihwotajeem meeru un droh'schibu atrauj.

No Taurias gubernijas sinno, ka tur ihpaschi tais aprinkòs Berdjanskt un Militopol' effoht baggatas Mennonitu kolonijas; bet schee kautini, tee Mennoniti, taggad gribboht tè sawas kolonijas atstah't un eet us Ameriku, tur us dsihwi nomestees un pahr to jau sinnojusch'i Amerikas konsuteem Odeffà un Berdjanskà. Gemeflis scheem laudih'm tas, ka taggad nahkamòs gaddòs Kreewijà gribb' cetais'ht karradeenesta likkumus tah'dus, ka wisseem scheem arri saldatu ammats ja-usnem'm un wianneem — Mennoniteem — winnu tizziba aisleeds'ht karrawihru ammatu usnem't. Tadeht zittureis' Mennoniti arri no Pruh'sijas pahrnah'ja us Kreewiju.

Ahrsemmes sinnas.

No Wahzsemmes. Stà April (muhfu 27. Merz) walsts kanzleris atdarrijs Wahz walstu runnas-deenu. Sawà eefah'luma runnà winsch' fazzijis tà: „Ta jauna cetais'fchana Elfasè un Lotrinà itt labbi eet us preekschu. To skah'di, to karschs padarrijs un kas pehz likkumcem no 14ta Juni 1871 no walsts mantah'm jalih'dsina, pamastim buhs atlih'dsinata. Wahzwaldischanas pamatti tur jau likti un uniwersitete 1mà Mai Strahsburgà tiks atweh'rta. Preeksch' tahm leelah'm isdoh'schanah'm, kas pee schah's skohlas waijad'stigas, arri walste nah'ks palih'gà. Rah'di likkumi lih'ds' schim dohti un kah'das paweh'les pahr tah's semmes waldischanu lih'ds' schim islaistas, to drihs' jums (runnas-wih'reem) preekschà tiks ic. Suh's arri buh'feet meerà ar muh'fu keisera un kehnina politiku, kam isdewees pee wiffah'm zittah'm waldischanah'm to isdarriht, ka tah's mums ustizz un zerre, ka ta warra, to Wahzsemme zaur sawu saweenofchanoh's panah'luse, effoht preeksch' wiffas Siropas stipra meera apgalwofchana.

No Strahsburgas ihpaschi rafsta tà: Leela dalka no teem peh'dejà karrà Frantscheem atnemteem leelgabbaleem teef pabrüh'keta us sawadu wih'si un prohti us tah'du, tà tee leelgabbalu lehjeji newarreja ne eedoh'matees. Augstais keisers basnijah'm, kam lih'ds' schim swannam:pullsteanu truh'ka, irr wehlejis no schah'deem preeksch' leeschanas derrigeem Strahsburgà frahteem leelgabbaleem nem't bes malfas un swannus leet. Us tah'du wih'si effoht tah's semmes Reinupes mallà kah'das 20 katoliskas draud'ses apdahwinatas. Bes ta arri Kernes Dohmbasniza 500 un Frankfurtes Dombasniza 260 zentnerus schah'da materiala dabujuschas.

Wehl no Wahzsemmes. Seemet' Wahzeeschu awises stah'sta, ka no ta 1866ta gadda eefah'loht, ar Peh'tera graffi pahwestam eenah'lusch'i 60 millioni

franku. Rah' nu pahwestam wairs nelah'da laiziga waldischana un walsts-parrabi naw, tad warr dohmaht, zil tam mantas pee roh'las, — kad wehl pee-flaita zittas eenah'fchanas arri. — Salka, ka ar to Peh'tera graffi preesteri tizzigeem semneekem uskrahwusch'i leelas nodoh'schanas. Teem sawas dweh'feles swehtibas labbad waijad'sejis apnemtees, if gaddà til woi til doht preeksch' Peh'tera grafcha. No weena pascha leelaka zeema preesteri if meh'neschòs 50 un par gaddu 600 dah'lberus fanehmusch'i, — ihpaschi Schleh'stjà teem ar to gah'jis labbi tapehz, ka tur laikam tee semneeki wehl garra tum'sibà dsihwo. — Tè nu gan laizigah'm waldischanah'm waijad'setu starpà ko runnah't un ismelleht, woi tah'ds naudas dellamais nebuhtu ahrstejams. Laikam leela dalka no schah'das naudas ne mas ne-aisfneeds'ht Roh'mu.

No Pruh'sijas. Pruh'schu juhrmallà, Kursemes laiminòs schinni meh'nesi sweineekem usgah'ja leelas breefmas. No pascha rihta agri no 6 zee-meem kah'di 200 zilweli ar raggawah'm un lih'ds' 30 sirgeem dewah's us juhru sweijoh't. Pa nakti bij fallis un laudis tadeht dohmaja, ka warroht droh'schi us leddu braukt. Bet ap pulkst. 10 zaur stipru seemeka rihteni lausts, leddus sah'ka kustetees un lih'ds' zilwelus ar wesumeem, kas kah'du puf'sjuh'dsi no krahta bij nobraufusch'i, wedda lih'ds'. Sauschu nobailes bij breefsmigas, jo starp ta leddus, kur tee bij wir'su un starp krahta, gaddijah's wakkajs uh'dens, kas if minutes palikka plattaks. Wianneem no pal-katas leddus, no weh'ja laus'hts, krahwah's leelas kaud'ses. Ne weens wairs nedoh'maja us to, ka wehl warreschoht glah'btees, — kad atkal peepesch'i weh'jich's nostah'jah's un us zittu puf'si dewah's tà, ka tee sweineeki, kas no mallas us tah'm breefmah'm skattijah's, taggad dewah's laiwàs un steidsah's teem nelaimigeem palih'dseht. Seewas, kam wih'ri bij tais breefmas, netahwah's fewi noturreht, jo tah's gribbeja wai sawus wih'rus glah'bt, jeb teem lih'ds' eet poh'stà. Glah'b'schana teem nah'ja no daschah'm puf'sehm un ta isdewah's pilnigi, jo ne ween wiffi zilweli, bet arri winnu wesumi tikka glah'bti; til ween janoscheh'lo tee dah'rgee tib'kli, to leddus aisrah'wa. Wehl 19tà Merz no mallas red'seja leddus kaud'ses juhrà. Sweineeki no sawah'm isbailehm atspirguschees, taggad atkal ar laiwah'm eet us sweiju.

No Franzijas. Deht leeldeenas swehtkeem tautas weetneeki lih'ds' 22tru April atlaisti us mah'jah'm. Sinnams, parteineeki weenumehr wehl us kah'jah'm un tàpat arr garrigneeki ne weenu azzumir'kli nepalaisch, bes ka wehrà neliktu tohs, kas gribb' pahwestam deewekta goh'du atraut un preesteru warru masinah't. Rah'ds' prahta-weh'ders pahr taggadeju Franzijas waldischanas strih'di salka, ka wiffi tee parteju galwineeki, tà Napoleons, Schambohrs, Tjehrs, Parih'ses grah'js, Dh'males erzogs un wehl zitti, ne weens ih'sti wairs nederroht par waldineeku, jo katram effoht sawa nepah'labbojama waina. Peh'z winna dohmah'm wai-

jabsetu atkal kommunistu dumpim iszeltees, tad warroht buht, ka kahds wehl nepasihstams prahstigs wihrs rastohs un usmestohs par tehwo-semmes glahbeju. — Bissapeem të til dauds wis nestahjajs zekta, ka Wahz-semme, un të winni meerigi karmo prett teem, kas pahwesta jaunajam bauflim nepadohdohs. Bittà weetà ir polizeja teem eijoht palihgà, — bet, sinnam, wehl tà tà pa garru laiku un bislapi tal ihsti newarr saprast, woi waldischana pateest palikschohht us winnu puffi. Franzija effoht swehta tehwa un wiffas preesterigas tumfibas pehdeja zerriba un ja schi atfal-totees un negribboht palihdseht pahwestneeku warrar atkal tift us kahjam, tad ta paleefoht winneem par kappu.

No Hollandes sinno, ka Hollandeeschi 1mà April (20. Merz) noturrejuschi tohs swehtus, tad 300 gaddi palikfusch, kamehr winnu semme atfwabbinata no Spaneeschu waldischnas tai laika, tad neschelligs affinu-suns, herzogs Alba, neganti plohsjahs. Bittà weetà gan arr nebehdneeki scho preekadeenu jaukusch, pa pulkeem apfahrt eedami, un fleegdami: „Nohst ar wiffem brihwneekem! Lai dsihwo pahwests un latoki!“ tee paschi dauds mahjam lohgu isdausjuschi, kamehr karra-wihreem waijadseja tohs famaldihht.

No Englandes. Englandeeschi raksta pah Suezes kanali tahdas sinnas, ka eefahumà tee, kam dalliba tur flahht, gan effoht taunojuschees pah flittu pelnu. Bet nu taggad pa to laiku dauds effoht pahlabbohts un arween teefoht pahrtaihts tà, ka ar wiffu warroht pilnà meerà buht un schis kanals palikschohht inscheneeru stunstei par gohda- un gamilefchanas-karogu us wiffem laikeem.

Englandeeschi schelohjajs pah to, ka Frantschi farvus kommunistus, to noteefajusch us to weeglato sohdu, isdihht til no farwas semmes ahra, — noweddoht lihds winnu juhmallas krasstem un tur tohs us semmes isleefoht glusch tufschus. Pah to arri effoht schelohjuschees pee Franzijas waldischanas un republikas presidents pats apfoblihs, ka us preekschu wairs kommunistus us Englandi neweddischoht tufschà, bet teem dohschoht lihds, kas pee dsihwibas usturra waijadfigs. Schee, Englandeeschi, darroht tà: tad winni kahdu Fehneeti aisraidohht us Ameriku, tad ne ween winna zektu aismalfajohht, bet tam arri dohdohht lihds til dauds naudas, ka tas warroht pahrtift til ilgi, kamehr few darbu atrohd.

No Rohmas raksta, ka leeldeena schoreis tur pawiffam farwadaki noswehtita ne là zittos laikos, prohti, behdigi. Ne kahdi basnizas musiki turreti, ne kahdi prozessionen un nelahda pahwesta swehtischana. Pahwests pats hijis dikti errigs un teem kas winnu apmeklejuschi, teizis, ka winsch tadeht no eerastahm leeldeenas zerremonijahm atrahwees, ka Rohmas basnizas effoht fagahnitas u. t. pr. — Tomehr tee Rohmà sanahlfuschee sweschineeki hijusch deesgan preezigi, lai gan Jesuiteem tas ne-effoht patizjis. Lai arri Italijas waldischanai par to nelahda pa-

teiziba netikka, tomehr ta zeeschi us to raubfija, ka pahwests ne kahda wihse netiktu apfahstahhts. Tif to newarrejuschi aisleegt, ka tas no pahwesta atfahpees sinnam preesteris Hiazints patihlamu runnu turrejis pah familiju dsihwi seemeta puffe, un farwu runnu beidstis, fazzidams, ka Deews ne-effoht wis ween pagahjuschu widdeju laiku Deews, jeh, ka Kristus laika, Suhdu Deews ween, bet winsch effoht Deews preeksch scha un nahlama laika un preeksch wiffem raddijumeem. Winsch arri runnajs pah bibbeli un fazzijis, ka tas ne-effoht pareisi, ka zitti winnu preesteri mahzoht, ka til winneem ween effoht brihw bibbeli turreht un isflaidroht. Ta peederroht wiffem un il katris warroht to lassihht.

— Arri të waldischanai raises ar ffohlahm un tadeht karschs — laut negribboschai — ar garrigneekem. Schee lihds schim hijusch tee ihstee ffohlotaji un jaunefkeem mahzjuschi til to, kas winneem par labbu un tà kuhruschi eenaidibu prett laizigu waldischanu, prett wiffahm scho laiku eeriktehm un buhschanahm. Waldischanai, to gribbedamai flahpeht, waijadseja daschu ffohlu aiswehrt un par to no pahwestneeku puffes dabbuta dsirdeht tahdus gohda-wahrdus, ar kahdeem til fleplawas un laupitaji teef apzerreri.

No Rohmas raksta, ka Jesuitu ordena generalis lihds ar trim farweem beedreem no Rohmas aisbrauzis, bet us kurren tee dewuschees, tas wehl naw sinnam.

No Spanijas. Ka taggad Spanija isflattahs, tad gan warr atkal zerreht, ka Fehninam Amadeum wehl buhs gan tur palikschana, jo dauds leelaka dafka wehletaju peekrittuse Fehniaa partejai un ar to nu effoht Fehninsch no jauna apstiprinahts farwà Fehniaa ammatà, un kas tad nu winnu atkal apstiprina? Patte tauta, — ta patte tauta, kas jau eefahumà winnu par farwu Fehniu iswehleja, bet pee kurras peederr arri tee, kas winnu negribb un kas negribb ne kahdu Fehniu, bet tiffai republiku. Dsirdestim, ka us preekschu paliks.

No Sweedrijas. Klau, kahdi kuhtri effoht Sweedri! Sweedru Fehninsch Gustaws III. kad tas 1786tà gaddà 18to akademiju eetafijis, pawehlejis farafstihht Sweedru wahrdnizi jeh lekifonu, bet pagahjis gads pehz gadda, bes ka jeh kas schinni leetà isdarrihts. Behdigi 1854tà gaddà walstiteefa usspeedusehs akademijai, ka tai farwu apnemfchanohs reis buhs isdarriht un par to akademijai no walstis padohma 10,000 dahlberus ifgaddà wairaf peelikka, tà, ka lihds 1870tam gaddam jau 67,500 dahlberi tadeht hij isdohhti. Paschà tanni 1870tà gaddà isnahza pirma dafka ar to bohstaba A, bes ka buhtu apfoblihts, ka ar zittahm dafkahm drihs paffaf steigfees. Kad nu schi pirma dafka til par 85 gaddeem gattawa tiffuse, tad irr aprehfinahts, ka, ja arween tà lehni us preekschu eetu, tad wiffa ta grafmata til pehz 2295 gaddeem paliktu gattawa un kohnim mafafatu 1,722,000 dahlberus! Tad ta darbs, tad ta-

dahrga grabmata! Kas to warr fagaidiht un kas to warr eespeht nopirft!

No Amerikas. Urihwastu presidentam Grantam taggad pehdigais gads fawâ ammatâ; un lai nu gan wehl wessels gads laika, tomehr tabs daschadas fauschu parteijas pa fawahm awisehm fahf stribdetees un zihnitees, jo katrai allasch faws kandidats, fo gribbetu par presidentu zelt. Kas schohs Amerikaneeschus pahrsinn un pasihst, tas fallâ: ne kas nelaischoht, ka wiini tâ stribdabs, ne kahds dumpis zaur to ne-izselfchotees, jo Amerikaneeschi ar brihwibu no behrnu deenahm apradduschi, katris fawu nodohmu aistahwoht lihds pehdigo un par to, ka wirsrohka neteck, neschkirrotees wis no zitteem pulkeem un zittahm walstehm noht u. t. pr. Zerregan, ka Grantu atkal wehleschoht, bet galwoht to jau newarroht wis.

No Japanas sinno, ka tur flepkawas gribbejuschichi nomaitah wiinu Mikado jeb keiseru. Rahdotees, ka scheem flepkaweem effoht dauds beedru un ka wiinu eemeflis effoht tas, ka keisers dauds wezjas tumfibas eeraddumus atmett un gribb fawu walsti atjaunoh pehz gaismas likumeem. Zittas sinnas pahrscho Mikadosu sinno tâ: wehl ne-effoht pilnigs gads pagahjis, kad tas no wiffas pasaules tâ atschibrees tillai fawâs pillis usturrejees, fur wiinu redseja tillai wiina familija un tee augstafee walsts gohda-nessjei. Wehl nesenn to zeenija tâ kahdu deewekli, bet taggad tas ideenas rahdabs us Seddo pilsehtas eelahm un katris warr tam tilt klahf. Pulksten 7 no rihta winsch pezehtabs un eesahl fawu deenas darbu, Japaneeschu rakstus lassidams, fo wiinam kahds Japaneeschu gudrais isflaidro. Ap pulksten 10 tas eesahl mahzitees wallara puffes semju wallodas un rakstus til ilgi, kamehr ja-eet pee walsts darrischanahm ar ministereem kohpâ. Pee walsts darrischanahm winsch effoht tohti ruhpijs un wissmasakabs leetas pats ismeklejoht. Winsch arr fawas pils aptuhwumâ isjahjoht pazeereht un ja reisahm tablat pa pilsehtu jahjoht moi eijoht, tad to darroht tâ, ka lai wiinu nepasihst. Wallaros atkal pee wiina sapulzejotees mahziti wihri un ihpasehi tahdi, kas jau bijuschichi Giropâ un arri juhwas-offizeeri. Mikados effoht kahdus 21 gaddus wezjs, spehzigs no auguma un gehrbejotees tapat tâ zitti Japaneeschi. Tomehr gan warroht zerreht, ka winsch drihs tapat darrischohht tâ wiina zitti leelmanni un gehrbschotees pehz Giropeeschu wihjes. Agrakeem waldineekeem fullaini bijuschichi no seeweeschu kahrtas, bet taggadejs til wihreeschus ween turroht. Tâ nu Mikados gluschichi weenteesigi dsihwo un strahda, ar fo israhda, ka winsch negribb ween par waldineeku nojauktees, bet pateesi tahds buht.

No Persijas wehl arween pahrnahf tabs paschas behdu-sinnas pahrbaddu. Bads ne til ween wehl pastahwoht, bet paleekoht jo negants. No kahdas pilsehtas Rendjar Giropeeschu telegrafisti bij

sinnojuschichi tâ: Schodeen të fahhra 12 wihrus, kas patlabban weenu zilweku apehda. Wiini paschi is-teiza, ka tas effoht jau astotais zilweks, fo wiini apehduschichi. Arri no zittahm Persijas dalkahm nahloht breefmigas sinnas. Sinnams, ka mihlestibas dahwanas no zittahm semmehm teel fuhhtitas un isdal-litas papilnam un Englande ween jau pufsgadda laika teekoht nauda falassita preeksch Persijas badduzeehdameem un dauds tuhstoschas mahzinas sterlinu tur jau aishuhhtitas. Berlinë schibdi mettoht kohpâ naudu preeksch Persijas baddu mirdameem schibdeem un t. pr.

Jaunakabs sinnas.

No Berlinës. 30. Merz (11 April.) Keisers us preekschu runnas-deenas til tad pats eesahf, kad tâ wiffai buhs wajjadfigs.

— Us walsts-runnas-deenu fanahfuschichi dauds fuhhtibas-raksti par Jesuiteem.

Râ dsimtbuhshana pee Latweescheem un Jgganeem us gallu gabjuse.

(Stat. N 5. f. g.)

1584tâ gaddâ kehniensch Stefans atnahza Wilnâ. Widsemmes muischneeki bij us turren kahdus no fawa pulla wiinam pretti fuhhtijuschichi, fawas fuhdhibas wiinam preekschâ likt. Wiineem klahfbuhdameem kehniinu apfweizinaja Leischu pahrwalditaja desmit gaddus wezjs dehs, fawâ runnâ firsnigi kehniinu luhgdams, lai tohs aishuhrneekus, kas Widsemme fakrahjuschees, isdeldejoht, tohs pahr juhru atpakkafsennoht is schahs agrakas Leischu gubernijas. Kehniensch Stefans us to gan ne fo ne-atbildeja, bet kad Widsemmes muischneeki luhbsa, lai wiinu rekti pahri wiinu muischahm apstiprinajoht, tad til tas notikka, ka kehniensch pahrluhku rewisiones komissaram Bekoslawskim pawehleja, tabs muischas, fur ittin rittigus peenemamus rakstus, ka tabs wiineem peederr, newarretu peerahdiht, tuhlin apnemt un taiz pillës karrâ-wihrus eelikt, tâ arr tuhlin tillai isdarrihts ar Kohkneffi un zittahm muischahm.

Rahdabs, ka 1586tâ gaddâ kehniensch fawu nodohmu Widsemme pilnigi gribbeja isdarriht. Winsch fakrahja dauds karrâ-spehka ap Ribgu, tapehz, ka ta wiinu aiskaitinajuse zaur to, ka diwus wiinam pawewigus rahstkungus bij ar nahwi noteefajuse, un ar zitteem nedarbeem. Tad wehl pawehleja, lai wiffi Widsemmes muischneeki — ja tee fawas mantas un muischas negribb pasaudeht — ar wiffahm brunnahm, kas teem wehl effoht, 13tâ Nowember Ahdashos fanahloht pee karrâ-spehka. Muischneeki paklausija. Augstakais Pohku karrâ-spehka pawehletajs Fahrensbach — tas weenigais Widsemneeks, kas paturreja ne ween fawas muischas, bet arri zittas jaunus dabbuta klahf — tas fanahfuschcheem muischneekeem wisspirmak pawehleja, lai tee paschâ wehlâ ruddeni të us to raugohht, ka ne kas ne-aiskamejoht to jaunus fkanstes buhweschanu daugawas grihwê. Drihs pehz tam Bekoslawskis arr

tè pahrnahja un Sandomiras un Alluksnes waiwods nu pawehleja, ka muischneekeem schè pat, kur tee ar wiffahm sawahm atlikfuschahm karramantahm starp wairaf esereem un karraspehka widdû atraddahs, buhs tublin noturreht landagu. No schahdas pawehleschanas jau warreja labbi gan noprast, kas nu buhschoht.

Befoslawskis muischneekeem pahrmetta, ka wiannu semneeki no kungeem til neschehligi effoht nospaiditi, un ar tahdu neschehligu kalposchanu un strahpehm apkrauti, ka wiffa plascha pafaulè, ir pee paganeem un plehsonahm ne-atrohdoht. Kehnina peenahkums effoht, pahf saweem semmakeem pawalstneekem gahdaht tapat, ka pahf teem augstmanneem; tadeht winsch padohmu dohdoht schahs semmes ritterschaftei, lai no tahdeem darbeem atstahjotees un lai saweem laudihm ne-usleekoht leelakas nastas, ka Pohôs un Leischôs semneeki neffoht.

Ja arr schai pagehreschanai muischneeki buhtu bijuschy pretti, tad bij jau ohtra gattawa, kas skanneja ta: Kehninam effoht ko fuhdsetees pahf teem muischneekeem, kas wiannam un Pohlijas krohnim ne-effoht wis til ustizzami, ka teem pehz sawas swehrestibas peenahkotees buht. Tadeht lai ritterschafte gahdajohht, ka tahdi no wiannu beedribas tiftu istumti. — Tè nu jau bij spreedums gattaws preeksch tahdeem, kas gribbetu buht prettineeki.

Sapulzete muischneeki labbi gan sapratta, kahda bailiga listâ tee taggad bija, tadeht palikka jau padewigaki. Us pirmo pagehreschanu muischneeki atbildeja: ritterschafte gan newarroht pahf to galwoht, ka weens woi ohtris no wiinneem semneekus spaidoht ta ka nellahjajs, bet teem pascheem par to ja-atbildoht Deewam un kehninam. (Ar scheem wahrdeem tee paschi atsinna, ka kehninam effoht ta teefa, semneekus aisstahweht, kad wiannu dsimtfungi teem pahri darra.) Bet to arri warroht peerahdiht, ka leelaka dalka muischneeku semneekem nohtes laika palihdsejuschy ar wehrscheem, sirgeem un zittahm wajadsibahm. Us ohtru pagehreschanu atteiza: lai tohs wainigohs usdohdoht pee wahrdeem un lai tohs no teefajohht ka peenahkajs.

Ar schahm atbildehm un ar Rihgas pilssehtas fuhhtiteem weetneekem, kas gribbeja luhgt, lai kehningesch to skanste nebuwejohht wis un lai tohs, ko kehningesch apwainojis, atkal brihwus nosakkoht, fuhhtija Befoslawskis weenu kurihri us Grodnu, kur kehningesch Stefans bij nonahjis, laikam tadeht, lai pats warretu palihgâ steigtees, kur wajadsetu. Kehningesch teem fuhhtiteem, kad tee 26ta Nowember wiannam preekschâ tiffa laisti, atbildeja: winsch wiffas agratajas pilssehtas teefas un rektes pawiffam nozelloht. Ja pilssehta swabbadi wiannam nepadohschotees, tad winsch gan prattischohht to pasemmohht un tad wairs ne kahda schehlastiba nebuhschoht.

Pahf scho sinnu Rihgas pilssehta breehmigi fahbijajs un tapat arr tee sapulzete un apstahiti muisch-

neeki, jo tee nu nomannija, kas arri winneem effoht fagaibams. Bet peepeschi un nezerrejoht atnahja tahda sinna, ka kehningesch sefchas deenas pehz schahdas atbildes, tas irr, tai 2tra Dezember, zaur sawa daktera pahrfattischanohs effoht nomirris. Pohku generati no aplahrtejeem karrapulkeem paschi nahja pilssehta, sinnoht kehningesch mirschanu un flubbinaja pilssehtneekus, jo prohjam palikt ustizzigi, ko arri teem apsohlija. Tapat pasinnoja un atlaida Befoslawskis 22tra Dezember tohs sapulzetus muischneekus, kas tuhwu pee pohsta bijuschy, taggad us mahjahm atgreesahs.

Zaur Stefana Batori mirschanu bij Wahzu muischneekeem Widsemme nowehrstis tas leelakais pohstis, kas teem patlabban bij tuhwu un wiffas kehningesch apnemischanohs, ko tè gribbeja isdarriht, palikka pee mallas atbihditas zaur tahm fajulschanahm, kas paschâ Pohlijâ iszehlahs zaur tahm strihdehm, ka dauds us reis gribbeja palikt par kehningesch. Pa teem 24 gaddeem, kamehr wehl Widsemme stahweja sem Pohku waldischanas, gan kahdi raksti israhda, ka pawiffam bohja ne-effoht gahjuschas tahs dohmas, ka Widsemmes buhschanu wajagohht pahrlabboht.

Kehningesch Sigismunds 1597ta gadda fuhhtija jaunu general-rewisijsiones komissioni us Widsemmi, kas lai muischneeku rektes ismeklejoht un turflaht arr apraugohht, ka semneekem klahjajs. Schi komissione wiffseem krohna muischu walbineekem aisleedsa, semneekem uslikt tahdas nodohschanas, kas liffumôs nebij wehletas un ka nebuhs semneekem aisleegt sawus pahrejus sweedru augtus pahrdohschanai aiswest. Pehz schahs preekschihmes arri tee us landaga sapulzetees muischneeki (15ta Janwar 1598) pee wiffa sawa leelkungu gohda, apsohlija us preekschu arri saweem pawalstneekem nowehleht, wiannu labbibu un zittas prezzes, kas teem pee nodohschanahm un bruhkes pahri palikschohht, few par labbu pilssehtas pahrdohht un no turrenes sawas wajadsibas par to eegahdaht. — Lihds tam laikam teem ir to nebij brihw!

Tai sinna, ko ta rewisijsiones jeb pahrluhku-komissione 1599ta gadda us Warschawu fuhhtija, bij fazzihts, ka daschâs weetâs semneekus effoht atradduschy noschehlojamâ buhschanâ. Druwas teem pawiffam neweenadi, til pehz kungu patifschanas peedallitas. Kungi nodohschanas un parradus fanemmoht ar leelu mehru, bet palihdsibas dohdoht ar masu mehru. Muischneeki tapat ka wiannu junkuri pehz sawa prahta semneekem usleekoht naudas strahpes un isdohmajohht arween jaunus un nefahrtigas klausibas.

Schi patte komissione kahdam Rihgas adwokatom, Hilchen wahrda, usdewa farakstihht liffumus, ko wianna effoht parakstijuse. Un schee Widsemmes liffumi 1599 gadda tiffa isdohhti.

Irr useetams rakstôs, ka Pohku pahrluhku komissione arr to pagehrejuse, ka semneekem buhs pataut sawus behrnus flohla fuhhtihht un tohs deklus, kas teem naw wajadsigi pee tehwischkas semmes-darbeem,

Iaut ammatôs mahziht, — us fo muischneeki pehz noturreta landaga 1601. gaddâ atbilbejuschi, ka wiini to newarroht wis wehleht.

Drihs pehz tam iszehlahs Pohljai karschs ar Sweedriju, kas til 1629tâ gaddâ beidsahs tâ, ka Widssemme palikka Sweedru rohka.

(Us preefschu wehl.)

Dohbeles semklohpju beedribas programma*),

par mahju-lohpu un putnu israhdischanu Dohbelê 17., 18. un 19. Junijâ 1872, us fo wiffi semklohpji un mahju-lohpu un putnu audsinataji tohp usaijinati.

Ta palihdsiba preefsch tam irr: 1) no Kursemmes, un 2) no Dohbeles semklohpju beedribas pasneegta.

1) Israhditi taps wifswiffadi mahju-lohpi un putni, sirgi, gohwslohpi, sifli lohpi (aitas, zuhlas), wiffadi mahju-putni un arri sunni.

2) Tais paschas deenas israhdischanas plazzi buhs arri waislas lohpu tirgus, prohti, lohpi, kas waislai geldigi un warr buht gohda sifmes no Dohbeles semklohpju beedribas nekahro, buhs isdohdami un pehrkami.

3) Wiffem Kursemmes eedsihwotajeem irr brihw sawus wai darba, wai waislas lohpus un putnus schê peeteift, tab atwest un gohda sifmes pehz israhditi.

4) Ta israhdischana buhs Dohbeles wezzâ pilli. Tee israhdami lohpi taps pajumtôs nolikti.

5) Tulle tillai par teem lohpeem buhs jamakfa, kas ne-israhdami, bet til ween pahrdohdami; par sirgu tab buhs jamakfa 1 rubl. f.; par gohwslohpu 50 kap.; par sifli lohpu 30 kap. Par teem lohpeem, kas gohda sifmes pehz israhdami, tulle nau jamakfa, kaut arri buhtu pahrdohdami.

6) Israhdischanas kantoris irraid Brennera kunga apteeki.

7) Tee israhdamee lohpi ne wehlaki tâ lihds 15. Mai japeeteiz pee Brenner k. Dohbelê, kas irr israhdischanas kaffes preefschneeks.

8) Peeteiltees warr wai ar wahrdeem, wai ar rakstu, bet arween ja-usdohd:

- lohpu israhditaja jeb turretaja wahrs, dsihwes lahrtâ un mahjas-weeta;
- israhdamu lohpu sfaits;
- lahdâ schirra tam lohpan gohda sifmi webletu, prohti, wai tas sirgs buhschoht darba sirgs, wai brauzams sirgs, jeb wai ta aita ihpafchi wilnas labbad, wai gaktas labbad audsinata u. t. pr.;
- lohpa waisla jeb sorte, prohti, wai no muhsu semmes, wai no sweschas semmes sortes, wai no jaultas un no kahdas jaultas sortes.

Wehl buhtu schahdas flannas jawehlahs:

- katra lohpa skaidra apsihmeschana pehz wezzuma, pehz lahrtas, pehz spalwas, un, ja warretu arri pehz swarra;
- pee gohwihm, zil peena dohd, pee aitam, zil willas dohd; to lai tizzami wihri ar rakstu apleezina;
- lahda wehrtiba tam lohpan, un par kahdu naudu tas buhtu pehrkams.

*) Us presidentia v. Loewenthal wehleschanoht is Latw. amfchem arri te Mahjas weffi usnemts.

9) Kas us tahdu wihfi israhdamus lohpus laifâ peeteifs, sifmi dabbus, ka irr peeteizees.

10) Lohs israhdamus sagaidihs un fanems no 15. Juni pufsdeenas schloht — lihds 16. Juni wakarâ, ne wehlaki, lai wiffi israhdami lohpi buhtu klast. Sinnams, ka teem waijadsigeem lohpejeem waijag buht lihds.

11) Preefsch 19. Junija pullsten 8. wakarâ ne weenu lohpu naw brihw aifwest is ta israhdischanas plastscha.

Teez wehrâ: Schis liffums negeld teem lohpeem, kas tillai pahrdohschanas deht atwesti.

12) Par sawu lohpu apkohpschana teem israhditajeem pascheem jafinn. Tee lohpeji bes ne kahdas makfas pee saweem lohpeem warr eet.

13) Pee tahdeem lohpeem, kas buhs ja-isprohwe, tâ eet, jabuht tahdeem zilwekeem, kas wiinnus katru brihdi warr west preefschâ.

14) Ausas, seens, salmi israhdischanas plazzi buhs dabujami par noliktu makfu, bes ne kahdas kauleschanahs.

15) Lohpi, kas rahdahs flimmi ar lihpanu febrgu, katru brihdi irr noht raidami.

16) Israhdischanas komiteja ne-usnemmahs atbildeht par kahdu nelaimi jeb schahdi, kas israhdamam lohpan warretu notikt.

17) Ne weens pehz sawa prahta newarr weetu mainiht, kas wiinna lohpan no komitejas irr nolikta un eerahdita.

18) Wiffem lohpu israhditajeem un israhdamu lohpu schpejeem bes ne kahdas prettirunnaschanas jalkausa komitejas jeb wiinnas weeteeku liffumeem.

19) Israhditi lohpu pahrbaudischana zaur gohda sifmju spreedejeem (wiinnu wahrbi lihds Mai mehnescha gallam taps sinname darriti) un gohda sifmju nospreeschana notiks 17. Juni.

20) Gohda sifmju spreedeji tâ taps iswehleti, ka spreedejam pascham tai schkirra, par fo wiasch spreedihs, israhdamu lohpa naw.

21) Gohda sifmju spreedeju spreedumu newarr apgahst.

22) Ja kahds israhditajs par sawu lohpu fo usdohd ne pehz taisnibas, tab tas par sawu lohpu gohda sifmes newarrehs gaidiht un arri nedabbus, tab arri ta netaisniba tillai pehz spreesta spreeduma nahf gaismâ.

23) Preefsch gohda sifmehm irr nowehleti 260 rubl. naudas un 6 sudraba un 12 warra medatas. (Tahs medatas no Widssemmes keiseriflas semklohpju beedribas Dohbeles semklohpju beedribai irr atdohstas.)

24) Gohda sifme taps dohta tam lohpan, kas sawâ schkirra tas labbakais, prohti kas irr jo leelâ wehrtiba wai preefsch waislas, wai preefsch bruhles.

25) Sa teizamu lohpu til dauds ne-atwestu, jeb ja pawiffam til mas lohpu atwestu, ka tahs nowehletas gohda sifmes pehz pirma padohma newarr is-

dallih, tad teem spreedejeem brihw tahs gohda fihmes zittabi dallih, wai arri pawiffam eeturreht.

26) Kad wiffi israhdami lohpi buhs peeteikti, tad tahs gohda fihmes us tahm schkirrahm isdallih.

Par gohda fihmehm.

I. Sirgi.

Gohda fihmes buhs diwejas kahrtas. Nodohmati irraid pawiffam 85 rubt. preeksch 7 gohda fihmehm naudā, (tai starpā pirma gohda fihme buhs 30 rubt. tam wiffu-labbajam ehrelim) un 3 medakas (2 fudraba, 1 warra).

Tahs schkirras buhs:

1) darba sirgi: a) ehreli, b) fehmes, c) sirgi (schee taps pahrbauđiti pee wesma willschanas); d) kummeki; 2) jahjami un brauzami sirgi.

II. Gohwslohpi.

Gohda fihmes buhs treijas kahrtas. Nodohmati irr 138 rubt. preeksch 12 gohda fihmehm naudā (tai starpā pirma gohda fihme buhs 25 r. tam wiffu-labbajam bullim no ahsemmes sortes) un 10 medakas (2 fudr., 8 warra).

Tahs schkirras buhs:

1) Kursemmes gohwslohpi: a) gohwis, b) bukki, c) tekki.

2) Gohwslohpi no jautas sortes: a) gohwis b) bukki, c) tekki.

3) Ahsemmes gohwslohpi no flaidras wai jautas sortes: a) gohwis, b) bukki, c) tekki.

III. Aitas.

Gohda fihmes buhs diwejas kahrtas. Nodohmati irr 15 rubt. preeksch trim gohda fihmehm naudā uu 4 medakas (2 fudraba, 2 warra).

Schkirras schih:

1) Kursemmes aitas.

2) Ahsemmes aitas, to audsina: a) wilnas labbad, b) gakkas labbad.

IV. Zuhkas.

Nodohmati irr 20 rubt. preeksch 3 gohda fihmehm naudā un weena warra medaka.

Ishahdischanas komitejas lohzehti:

Baron Stempel-Sebbres. — v. Willon-Bersbeke. —

Straupmann-Welwe. — Gätgens-Naudites. —

Dr. Hanke-Zirohles. — Siering-Undupp. — Beh-

ting-Strasde. — Brenner-Dohbele.

Presidents v. Loewenthal, Aurumuischā.

Zif ilgi plahsters jawalka.

Janwara mehnesi, kaschola apgehrbees semneeks atnah, pee daktera fuhdssetees, ka tam kruhtis sahpoht un fleppus to mohzoht. Dakteris wainu ismellejis, tam eedohd plahsteri un parahda, us kuru weetu tas tam us kruhtim jaleek un til ilgi wirsū ja-astahj, kamehr tas pats nokriht. — Tā us ruddena puffi ap Labrentscheem woi Behrtuteem dakteris pa jeku brauzoht, fildā deenā eerauga kahdu semneeku tihrumā pee labbibas fanemschanas strahdajoh, ar bassahm kahjahm, nahna bilscheles kahjā, bet ka-

schols tam muggurā. Bahr to brihnedamees, dakteris pee-eet semneekam klah, un to jauta, kapeh; tas tahdā fildā laifā kaschoku walkajoh? Semneeks zeppuri nonehmis, dakterim atbild tā: „Beenigs dakter kungs! Zuh, man lush' scho plahsteri pawehlejat tē us kruhtim list, un walkah, til ilgi, kamehr pats nokriht. Tadeht esmu to kaschoku deen' un nakti paturrejis muggurā un lai gan fleppus fenn jau atstahjees, tomehr tas plahsteris wehl naw nokrittis un tadeht man kaschols wehl jawalka.“ — Ko dohma, lassitajs, semneeks bij to plahsteri ne wis us fawu meesu, bet us ta kaschola ahripuffe peelizis, kur tas jau tapat bij nosmehrejes melns tā tas kaschols un tur tā peelippis klah, ka laifam til ar kaschoku reisā warretu nokriht. Dakteris nu semneeku isbahra par tahdu dumjibu un to no kaschola atpestija.

Gan buhtu jadohma, ka tas tilkai pafalka ween effoh, bet naw wis tā. Tas dakteris taggad dshwo tē Rihgā un ne fenn man to stikki stahstija, ko tilkai preeksch maj gabdeem pats peedsihwojis kahdā sinamā Malleneeschu pagastā muhsu mihtā Widsemme.

R.

Uf juhru!

Lai fweizam lugnezibu!

Lai fweizam lugneelus!

Ka wihra spehts un duhscha

Schkirr witnus puttoschus.

Tee dshint'nes spehts nu rohta,

Tee winnai warrenas

Wedd meef' un garra mantas

Is teiktas asjuhros.

Tee wedd tahs fewim mahjās,

Tee wedd tahs faweids,

Un ahtri manta, warra

Aug tautas pagastās.

Tee mohda, zilla garru,

Kas wezzohs Latweeschus

Bahr juhru juhrahm wedda

Un flawe seemelus.

Schis gars lai ahtri mohstahs

Un Latwjos faknojahs!

Par winnu tautas tohkle

Wehl muhscham standinahs.

Lai fweizam lugnezibu!

Lai fweizam lugneelus!

Ka wihra spehts un duhscha

Schkirr witnus puttoschus.

Tr — d.

Rihgas Latweeschu beedriba.

6tā April pulst. 6 wakk. sinnatnibas kommissiones sapulze.

7tā April wakk. p. 8 jautaschanu isflaidroschana.

Atbildehs us schahm jautaschanahm:

1) Woi gaismāt irr ahtrums un tā tas mehrojams?

2) Kas irr Stihla (tillumu mahjiba)?

3) Kas irr muhsu magsajamas sepes un tā winnas teel sagattawotas? (Ar israhdischanu).

9tā April pulst. 3 — runnas-wihru sapulze.

Preekschneeziba.

Rihgas Latw. labdarischanas beedriba.

Swehtdeen, 2trā April pufdeena: islohseschana.

Preekschneeziba.

Atbildebams redaktehs: A. Leitan.

Sluddinafchana s.

„Mahjas weefi“

mannä drifku-nammä fesiideenäs isballa ne agraf, ta til no pulst. 12 pufideenä un ne wehlat, ta lihds pulst. 7 wallarä. **Ernst Plates.**

Kantora pahrzelschana.

No treschdeem, ta 5. April f. g., atrohdaß Rihgas apgalwofchana s-beedribas (Hypotheken-Berein)

Kantoris Marfall-eelä N 1, (papreefchejä Wolmeranga mahjä), 1 treppi us augfchu. Pahrwiltfchana s dehl nebußs tas taggadejs fontpris seelä Smilfchu-eelä N 25 pirmdeenä, tai 3. un obrdeena, tai 4. April wallä. **Direkzija. 3**

Weens krohna-deenesneeks, las likkumus un wiffu teefas-buhschänu labbi proht un jau daschu gaddu ar teefas-leetahm tillufcht darbojees, peedahwojabs, latram ar padohmu us to ustizigako palihdsfeht. **Kohrtelis: Pechterburgas Ahr-Rihgä, seelä Melfander-eelä N 69, weenu treppi us augfchu. 1**

Rabbu weetü

warr weens stipris zilweks dabbuht pee **Ernst Plates.**

Weens dahrsneeks ar labbahm leezibahm warr weetü dabbuht N. Schneidemann a tuhtufabrikli, **Ilgejeemä Nr. 20 un 21.**

Diklu muishä warr weens tufcheris weetü dabbuht. Meldeetes warr no 1ma lihds 8ta April paschä muishä, un no 10. lihds 20. April Rihgä, **Submallu-eelä Nr. 15. 2**

No Widemmes landraht-kollegiumas teel zaur scho sinnam s darrihts, la ta schigaddeja Widemmes semneeku-sirgu istraditschana un paprohwschana ar tahm sinnamahm apdahnawafchana s 30. Juni un 1. Juli Tehrpatä un 5. un 6. August Zehfhis tiks noturreta. **Rihgä, Ritter-nammä, 3. Merz 1872. 2**

Saun-Kalzenawas muishä, Zehsu aprinti, taps fainneeziabas pahrzelschana s deht 20. un 21. April 1872 uhtrape noturreta, fur wairafschlitajeem prett tublit nomalfschänu pahrdohß: posta brauzamas-leetas, sirgu leetas, posta- un darba-sirgus, lohpus, wiffas fainneeziabas-, istabas- un allus-bruhschaleetas.

Wiffseem faweem draugem un semmlöheem darru sinna xru, la schinni pawassarä pee mau nebußs gipschi dabbujami zaur to, la Kofhsenberg kangs nelur un arri paschä Rihgä plehschamupulwert naw dabbujis un to eemalfatu rohlanau du man atpallat stelleris. **P. Schmidt, Kratscha dstrnawäs.**

Fotografija.

Zaur scho ralfu dohdu to sinnu, la es N. Behrmanna fotografiju us fawa rehlinuma usnehmis un 6. Merz f. g. atfal atwehris esmu.

Usnemfchana s teel latru deenu no pulst. 10 lihds pulst. 4 pretti nemtas. Turpat arri peenem pastelleschana s us jaulu apgabbala, peeminnos-stabba, lihfu un t. pr. usnemfchana.

P. Herrmann, fotografis, Pechterburgas Ahr-Rihgä, Submallu-eelä Nr. 23.

Appalfsch lihws muishas, Bauksas kreise, Baldohnes basnijas draudse, irr weenas semneeku mahjas us renti isdohdamas. Meldeetes warr pee muishas waldischana s. **1**

Weens apprezehits pahris warr kohrteli us ihri dabbuht **Kramer-eelä 6, 2 tr. us augfchu.**

No zensures atwehlehts. **Rihgä, 31. Merz 1872.**

Janns

pass-kambaris un pehrwju-bohde

no

brahseem K. un M. Busch,

Pechterburgas Ahr-Rihgä, Kalku-eelä Nr. 20, pee Ballodifcha eebraukschana s,

pahrdohd wiffadas prezses, la: zuffurn, kassju, tehju, seepes, swezses, petroleumu un wiffadas jaunäs mohdes pehrwes, la arri daudj zittas leetas par lehtu tirgu un ar riktigu fwarru.

Mannä drifku-nammä irr dabbujami

smuffas bildes

no muhsu augsta Keisera un augstas Keiserenes, daschada leelumä. Tapat arri smuffa Rihgas bilde wiffada leelumä, par daschabu malfu. **Ernst Plates.**

Sinna fuggineeteem.

Tauas, las no galwaniseretahm dselsu drahtem taiftas un preelch leeleem un maseem fugeem par lohli derrigahm atrastas un las bes wiffa zitta te nepeeminneta labbuma arri daudf lehtafas ne la kannepu-tauas, irr no wiffada refnuma un garruma dabbujamas pee **3**

F. E. Meier un beedr., Rihgä, mafajä Sinder-eelä, Nr. 1, Satowa mahjä.

Diwi jauni gadda-tirgi tiks noturreti **Rembates muishä (Klingmundshof);** pirmas buhs 20. April, ohtrais 8. Oktober 1872 un ta ifgabus us schihm deenahm paleel. **2**

Weens fakru-dahrs ar plawu irr isrentejam s us Katrich-dambja. Skaidrakas sinnas warr dabbuht **Pechterburgas Ahr-Rihgä, Submallu-eelä Nr. 16, fehta, appalfschjä tahschä.**

La Silling mahja, furra us Tihrin k. grunts-gabbala atrohdaßs, irr ar semmi, plawu, stalli, wahgusi, leddus-pagrabu un nofluhri pahrdohdama. Skaidrakas sinnas warr dabbuht turpat pee Silling.

Krohna Pulkmuishä (Blumenhof) schinni pawassarä **anglu kohfus nepahrdohßs,** bet tillai nahlofchä ruddeni.

Koffsky un Goebel

dohd zaur scho faweem zeenijameem andeles-draugem to pajemmigu sinnu, la wiini fawu pahrdohfchana s-weetu no **Kohp-eelas us**

Kungu-eelä N 20a, Dffipowa mahjä, (Sinder-eelas stuhri)

pahrzehlufchi, ar to luhgfschänu, to jau gabdeem dohtu ustizibu wiinneem arri tai jauna weetä parahbiht.

Rihgä, 5. Janwar 1872. 2

La ugguns-flahdes apdrohfschinaschana s beedriba

„Salamander,“

lam grunts-kapitals 2 millionus rublu leels un wehl labbi leels ihpafchs bruhta kapital, apdrohfschana prett ugguns-flahdi **Rihgä un ap Rihgu mahjas, fabrikus, prezses, medbeles jed mahju-leetas un wiffadas lustamas un nelufkamas mantas zaur fawu apstiprinatu weeteeku**

A. Bergengrün,

lam kantoris irr leelajä **Muhl-eelä (Möndschstrafe) N 15, 1 treppi us augfchu, blakkam muitas nammam un pretti Dom-basnizai, Rihgä.**

Drifkhts un dabbujams pee bilfchu- un grammatu-drifketaja **Ernst Plates, Rihgä, pee Pechtera-basn.**

Lee, las grihb labbu semmi us pufsgraubdu apstrahdaschänu nemt, warr notaisfchana s deht drihsumä pee **Diklu muishas pag. wizzaka peeteiktees.**

Par lehtako tirgu!

J. F. Wunderlich

schampanera- un wihna-pagrabä,

Pechterburgas Ahr-Rihgä, Kalei- un Kalku-eelä stuhri Nr. 44.

Wiffseem lungeem un andelmanneem darru sinnamu, la es jau diwi gaddus schampanera- un wihna-pagrabu fawä mahjä esmu cetaisjis un latris pee mannis par lehtako tirgu war dabbuht **schampaneri no 50 kav. lihds 1 rub. 75 kav. par puddeli, la arri wiffadas sortes wihna, ruma, konjaka, portera, dschindsallu, limonadi un wehl zittus dshreenu s. 2**

Labbi dihgstoschu

timoti-fehflu

pahrdohd **W. K. Saizow, Kalku-eelä.**

Arktus

is ta pasihstama Junga maschinu-fabrika, furras jau gabdeem zaur bruhschänu **Baltijas gubernijas** par derrigeem atrasti, turr krahsjumä un pahrdohd **8**

Karl Hansen, Kohp-eelä N 1.

Klaweris us 6 oktawehm, wehl labbä buhschana, irr par to nenobingejamu jennu no 20 r. pahrdohdams leelä **Sirgu-eelä Nr. 7, pee Triebe.**

Weena droschle irr par lehtu jennu pahrdohdama **Mastawas Ahr-Rihgä, Seelä eelä Nr. 138.** Applattihst warr lihds pulstfen 10 preelch pufsideenas.

Latweeschu teateris

Rihgas Latw. beedribas nammä.

16. April, la pirmös Seeldeenas swebtkös.

Israhdihts tiks no pirmem **Latweeschu akteereem** preelch weenu jaunu Latweeti deht tahfal mahzifchana s pirmo reisi:

Wiltiba un miblestiba.

Drjinal-johlu-lugga diwäs nodakäs un feschäs bildes, ar daudf jaunahm fupfejahm, dseefmahm un danzofchänu.

Gesaklums pulst. 8 wallarä.

Malfä par ee-eschänu la arweenu.

Gaischi bruhsn sirgs, 12 gab. wejs, ar melnahm trepshem, baltu stribu us peeri un baltahm palak-lahjahm, ar wiffseem wahgeem, irr tai nakti no 30. us 31. Merz f. g. **Rosberga muishä, netahlu no Straupes, sagts. Ras Ernst Plate s drifku-nammä sinnu dohb fur winfch atrohdaßs, dabbuhs 20 rubl. pateizibas nau das.**

M a s t e r a d e.

(Ball.)

(Statt. N° 13.)

Pa tam laiks jau bij ittin aulsis palizzis un afs wehisch swilpoja no rihteem, zaur lam scheem plahni gehrbteem kundsieneem faltums gauschi pee ahdas Lehras; ihsti weffeligi til warreja to bes slimmidas isturreht. Pee Smilfchu wahrteem tiffuschi muhsu fungi brihnejahs, ka laudis jau til agri kahjas, un jo wairaf winni tilta-gallam tuwojahs, jo wairaf lauschu pretti nahja.

„Lahdam stipram wehjam puhshoht warreja leela nelaiame notift,“ dsirdeja laudis runnajoht.

„Bet kad nu gehwels us eelschpuffi degdamam nammam eekrittis, tad naw wairs ko bihteess.“

Kwintjahns manija, ka Raimunds tam ellone eekneeba.

„Wai dsird Tu, ugguns grehks bijis, wai, kad wezzais to dehli buhtu eeraudsijis!“

„Ka winsch to gan warreja eeraudsiht; ugguns grehka trohfsne winsch zittu leetu ne reds ne dsird. Bet labbi jau nebuhtu wis, kad winnam schinni azzumirkli kruhtis eeskreetu.“

„Pee schahda trohfsna wezzis mehds wiffus mahju laudis mohdinah. Wai tad nu arri tibri schinni pascha nakti waijarseja degt,“ Raimunds schehlojahs.

„Tu jau slims,“ Kwintjahnis teiza, „fo warri ar nobrahstu kahju palihdseht!“

„Bet Tu warri!“

„Ar gwalto ne kad pee ugguns-grehka neekreenu.“

„Bet wezzajam tas gauschi patihl, ja katris laut fo peeness, kad ugguns pulksteni fahl swannih.“

„Nu lai buhtu ta buhdams, galwas winsch mums taf nenozirtihs . . . Steigsimees, ka teefam mahjas.“

Pehz schahm wallodahm fahka ahtrah eet un bij jau tai celä, fur Ohlenbucka nams, kad pulkstens puss tschetrus nositta. Nammam lahtal tiffuschi fahka lehnal sohkus spert, flattidamees, wai dehli stahw, un dehli bij — pa gallant. Abbi ta no pehrtona trahpiti palikka stahwoht.

Wezzajam Ohlenbuckam brihnum weffeligs meegs, un winnu warreja til zaur affahm un lshirktedam mahm swilpes tohnehm usmohdinah. Lahdas tschirktadamas tohnes pehz puss-nakts atflanneja un gohdigu skursten flauzitaju no meega isbeedeja. Pulksteni swannija, nakts waktneeki klabbinaja un zaur wiffu fcho trohfsni dsirdeja gaudu balsi, kas garri un schehli nokleedjahs. Te nebij fo schaubitees, pilsehta kahda weeta degga, tas skaidra lecta. Lahda trohfsne pataisija Ohlenbucku par gluschi zittadu zilweku; smag gums un lehnams winnu atstahja. Winsch ahtri mettahs mundeera, un lifka missina fiveri galwa, un nu winsch isflattijahs ta pats farra-deeros Mars.

„Bell' Kwintjahni augschä,“ ta winsch feewai pawehleja.

Kwintjahnam waijarseja gummi truhbas pee ugguns grehka skappeht.

Mahte nobihjusees un bahla atnahkusi, raustidamees stahstija, ka gullams kambars effoht tufsch un lohgs lihds gallam waffa.

„Tee puifeni buhs mums nakti nosagti!“ winna rohkas falikkusi waimanaja.

„Ro fahf?“ Ohlenbucke kleebsa un palikka no dufmahm farkans ka tihtera pluntschi, kas tam pahrguju farrajahs.

„Abbi stipri puifchi? . . . ka tohs warr nakti isjagt un til fluffu, ka ne pelle netschaukstina? . . . apfhattischohs pats. . .“

„Bet ugguns-grehks, wezzi, ugguns,“ mahte teiza.

„Pulksteni swannih swanna!“

„Al kas tur par leelu mantu, lai degg!“ Ohlenbucke fahschuttis atteiza. „Kad labbi degg un leefmas breefmigi schaujahs, tad mums pehz dschschanas eenahf wairaf gohda! . . .“

Ta runnadams dehla kambari eegahja un eeraudsiha dehli us lohga, flappi atwehrihs Raimunda swehtdeenas drehbhu arri neusgahja un tuhlin no-pratta, kahds saglis te bijis.

„Paggä, Tuhsh fahdana puikas, es Tuhsh mahjischu, ka bes mannas sinnaas buhs us balli eet!“ nu — plauz! ar weenu grubdeenu bij dehlihs semme! Buhtu gandrihs nakts waktneekam us galwas uskrittis, kas pee durwim klauweja, gribbedams wezzo mohdinah. Pehz tam aiskrampeja lohgu un peesazija, lai behgtu ne par fo eelschä nelaisch, kamehr winsch pats mahjas nahloht.

Resinnadami, fo darriht, jaunekti palikka pee leepas stahwoht un ilgodamees us aiskwehrtu lohgu flattijahs. Nammä wifs fluffu, dohmaht ka wiffi wehl zeeta meega gull.

„Kaut jel sinnatu“ — Raimunds wallodu uswehma un grabbstija pee durwim flinka mekledams. „Daschureis wezzais burru neaisflehdj.“

Bet durwis bij aisklegtas.

„Winsch wehl buhs pee ugguns grehka,“ Kwintjahnis dohmaja.

„Es to labprah. Gribbetu sinnaht.“

„Wai tur wezzo usmeklesi?“

„Ne buht ne! bet tad mehsh drihsal tiftu eelschä!“

„Kas irr, tas irr,“ Kwintjahnis nepazeetigi eefauzahs, wehisch puhsch un ka seldinah seldina, man sohbi ween klauws . . . Deminais te warr ilgali gaidiht! . . . Sahz klauweht, lai balki seenä trihz!“

„Stipri newaijaga klappeht!“ Raimunds teiza. „Lehniba mums taggad wairaf derrehs, nekä trohfsnis. Es druzjin prohwefchu.“

Nu winsch lehni peellappeja un no durwim atlehjahs, lai wezzais atwehrdams nedabbutu aiskprandas fert. Raimunds nostahjahs pee leepas, winnam pretti sem pascha lohga pee seenas stahweja

Kwintjahnis. Pehz lahdeem azzumirkleem lohgs atwehrahs un Dhlenbucka balss praffija: „Wai tur lahds irr?“

Kaimunds pirmais eedrohschinajahs atbildeht un fazzija.

„Ja, teht! Diwi grehzineeki gribb eefschâ tilt, lai warr Lewis peeluhgtees . . . effam jau gluschi fasalluschi kâ kauli!“ . . .

„Nahzeet pehz diwahm stundahm atpakkat un paleezeet zauru nakti tur, tur Suhz, schkelmi, pa preefschu bijat!“ Ta bij wezza atbilde. „Schê Jums kaut kas, zaur kam labbi fasilseet!“ un leela uhdens straume nahza Kwintjahniam us galwas, un schis flakti eebtaudamees us elas widdu strehja.

„Tâ, puisibt!“ Dhlenbuck lohgu aiswehrdams teiza, „atwehshinaschana ar ween derriga, wiss wairak tad, kad eefschpuffê degg . . .“

Wezzais aistaisija lohgu un nammâ palikka wiss kluffu.

„Tu ar effi tihrais nelaimes putnis,“ Kaimunds teiza, jo winnam til pahri lahsites azzis eesprizzeja, „nu effi gluschi flapjs kâ schurka?“

„Pehz peezahm minutehm buhschu par leddusputnu palizzis,“ Kwintjahnis sohbeem drebbiht fazzija. Dsirdeja kahdu nahkam. Tas bij nakts waltneeks Ahtrinsch, kas abbus schohs wihrekus brihnum fabriki usluhkoja; weens bij flapjsch un lehtaja no weenas kahjas us ohtras.

„Kungi, wai newarreet eefschâ klucht?“ Ahtrinsch jaunektus usrunnaja. „Kapehz neklappejeet pee durwim? Schoribt brangi falst.“

„Es arr tâ dohmaju,“ Kwintjahnis teiza, „wiss wairak tad, kad, kâ man, uhdens spanni us galwas gabsh . . . Ta nolahdeta masferade! . . .“

„Winsch no saweem johkeem ne kappâ nerims, tas wezzais Dhlenbuck,“ Ahtrinsch dohmaja un aptaupja flapjo Kwintjahnis.

„Man prahtâ nahk, tē preefsch Jums naw ne kahda patihkama weeta.“

„Man arr tâpat prahtâ! Bet us kurren greestees? Wehl par agru, wissas massas aisflehtgas.“

„Weddischu Suhz us sawahm mahjahm,“ Ahtrinsch lahstirdigi teiza. Tur atraddiseet filtu istabu un gultu un, ja ihsti waijadfigs, arri kaut fo preefsch widdu fildischanas.“

„Ahtrin, mehš Lewi par birgermeisteri eezelšim, ja mans wahrds fo geld!“ Kaimunds smeedamees waltneeku aisrohtas nehma un wissi trihs — Kwintjahnis danzodams ween — gabja prohjam us filtu istabinu. Tur isgullejahs labbi.

Us pulstien desmiteem Kaimunds ohtru reis prohweja, tehwa mahjai klacht tilt. Ta uhdens straume bij bes runnas winnam, Kaimundam, nowehleta, un no tam pratta, ka tehws bijis lohti dusmigs, jo zaur kahdu strahpi warreja flimmiba zeltees. Tapehz dehs ar tehwu ohtru reis negribbeja satif-

tees pirms isohschnajis, kas tam prahtâ. Bet to til mahte ween sinnaja. No mahtes arri ne fo preezigu nedabbuja dsirdeht. Wehl brohfasti ehdoht wezzais Dhlenbuck effiht teizis, ka dehlam nebuschoht pirms peedoht, kamehr mahtes un mahju-kauschu preefschâ zeltos mesdamees tehwa peeluhgsho-tees. Bet tas dehlam ne us kahdu mohdi nepatiffa. Zaur lohgu iskahpoht winsch gan tehwa pawehli effiht pahrkahpis, bet sawâ jaunibas trakkumâ ne-effiht apkehrees un eeraudsijs, ka pawehle us lohga.

„Tehws par bahrgu,“ Kaimunds teiza. „Kad man schehl, ka to effu darrijis — un man tas pa teesi schehl, tad winnam jadohdabs meerâ!“

„Schoreij gan tâ nebus wis, dehlin,“ mahte teiza. „Tu manni un tehwu apmelloji, teidamees, ka effiht flims!“

„Kapehz tehws man ne kad nekauj islustetees!“ dehs nurdeja.

„Tateht winsch til dusmigs, ka Tu sleppeni us balli strehjis, lai — lai warretu ar Annu istreektees! Un nebus wis wairs ta ta pirma reise!“

„Memm', ta bij til pirma reise!“

„Anna jau warr pee mums mahjâs nahkt un muhs apmekleht, tad warreet istreektees zil gribbeet.“

Kaimunds zeeta kahdu brihtinu kluffu, tad us mahtes fazzija:

„Sakti tehwa, ka kahda strahpe man par leelu apsmeeclu . . . Es to nedarrischu, kad arri winsch mannis par sawu dehlu wairs neturretu. Peeluhgtees winna gribbu — arri pulka kauschu preefschâ! . . .“

„Kas Lew prahtâ, wai traks effi!“

„Nē, no teefas, memm'! . . . Palihdj man, tehwa peerunnahkt . . . Apsohlu Lew, ka winsch man smeedamees peedoht!“

Mahte gluschi netizzigi galwu grohsija, un Kaimunds apsohlijahs, wakkarâ, kad tehws izgahjis, pehz atbildes nahkt.

Dhlenbuck brihnedamees klaušijahs, fo gaspascha tam teiza, bet neatbildeja ne ka. Bet mahte winnam nelikka ne kahda meera, teiza, ka kaudis buhschoht kaunas wallodas zelt, kad Kwintjahnis no ta uhdena drudsi dabbuschoht.

„Bet fo tad tee nedarbneeki no mannis gribb?“ stursten-flauzitajs beidsiht eeruhzahs. „Kam tad appalschâ japaleek, wai man, wai winneem?“

„Kaimunds jau arri us luhgschanohs gattaws, til mahju-kauschu preefschâ winsch kâ nabbags grehzineeks negribb Lawas norahschanas peenemt.“

„Kur tad zittur?“ Dhlenbuck fabriki jautaja. „Warr buht tas sehns un winna labbais beedris, dohma ka man winni ja-usmekle . . . Menotiks, maht, palaidees us tam drohschi!“

„Bet kad Raimunds Lewi pee Mohra (wihnusi) peeluhgtu?“ mahte, jau sinnadama ko dehs darrihs, wezzajam teiza.

Dhlenbuck smejhahs.

„Pee Mohra?“ wezzais garri wilkdams praffija. „Nu tahda nodohma gluschi ehrmiga! Wai winsch gan labbal no swescheem laudim launu zeetih?“

„To nesinnu,“ mahte teiza, „til to warru fazzih, ka Raimunds gribb Lewis peeluhgt, un to winsch pee Mohra gribb isdarriht, tur Tu winnam buhschoht smeedamees peedoht.“

„Brihnum lepnigs puika! Bet ne kas, winsch daudj mas sawam spehtam ustizzahs . . . man tas patihf . . . Jaunibas gaddos pats ta darriju.“

„Un zitteem daudj neklausiji,“ mahte peemetta; „wai naw teesa, tehmainiht?“

Dhlenbuck smaidija un brihnum laipnigi atteiza:

Ko nu daudj runnaht; kad jauneklis weenad ween pehz schnohres dsihwo, tad daudj ne kam nederr. Kad das diwas mulkibas warr sehns wakkâ laist, til par daudj rupjahm winnahm newaijaga ruht.“

„Paskatt, tehwin!“ mahte teiza, „Raimunds to paschu fakka . . . Tu tak neatstumfi, kad winsch nahks?“

„Gribbetu labprahht redseht, ka winsch scho kumedinu ispehlehs,“ Dhlenbuck fazzija, „un kad puika us tam stihwejahs, tad pats arri gribbu . . . riht wakkar starp astoneem un dewineem pee Mohra gaidischi . . . Bet Raimundam saws wahrds japeepilda, prohti, ka es winnam smeedamees rohku sneedsu un peedohtu, tad buhs wihs labbi.“

Raimunds par schahdu sinnu lohti preezajahs, bet mahte wehl neteiza, us kahdu wihs to buhschoht isdarriht.

„Nebehda ne ko, memmin, gan man isdohsees,“ winsch us mahtes teiza, jo schi gribbeja par mantu sinnahht, ka tas buhschoht isdarrams. —

Druszin agrak nekâ zittos wakkardos Dhlenbuck Mohra wihnusi nogahja, fur jau daudj lauschi fapulzejuschees. Scho wakkar bij pulka no Dhlenbucka passihstameem sanahkuschi, teem wezzais passinoja, kas starp pullstien astoneem un dewineem notischoht.

(Us preefschu beigums.)

Kâ Anglu augstmanni dsihwo.

(Statt. Nr. 13. Beigums.)

Warr redseht, ka schee lungi warren leelu naudu isdohd un tomehr nedabbu gandrihs ne papreezatees. Anglu semmê tas dahrga leeta, par baggatu zilweku buht un daudj reis wairak maksajoht, nekâ naudas feschâ. Bet wehl par augstmannu dsihwi ne-effam

gluschi gallâ. Tee wihs augstakee desmit tuhstoschi istaisa sawâ starpâ weenad ween balles, weefbas un konzertes. Nothrohtams, ka dahmas tahdâs faeeshanâs ar weenu jaunâs kleites wakkâ un stabtei ar ween schis wai tas japeeleef — sinnam, katru reis us kredites. Un zil wehl us tahdahm ballehm u. t. pr., useet chdeenu un saldumu, par to warr pasfakkas teift un par teem rehkinumeem warr tuhstosch reis tuhstoschas pasfakkas teift. Wahzu musikanti, kas tē us dsihwi nolaiduschees, pelna tuhstoscheem mahziniu par gaddu. Lehdi Stanlei jeb erzogs Aston dohd „partiju“ = balli; pee tam waijaga ihpaschas konzertes, dantscha-musika nerehkinohht. Tapehz Lehdi Stanlei suhta pee wissu-labbaka musikanta, lai tas konzerti taisa ar wihs labbakeem dseedatajeem un spehlmanneem. Konzert-taisitajs dabbu dseedatajus un musikantus wai nu par welti jeb 10 mahzinas gabbalâ un leef us rehkina 20 mahzinas par katru zilweku. Us tahdu wihs schis konzert-taisitajs dabbu 200 mahzinas, fur pats ne muttes naw atplehtis. Tahdas konzertes winsch dohd diwi jeb trihs reises par nedeku.

Scheem augstmanneem bes tam wehl us semmehm muishas, pillis ar dahseem un swehru-dahseem; pee tam waijaga atkal dutscheem usraugu, fullainu un kalpu. Tas wihs maksa breefmigu naudu, kamehr lungi paschi reiso. Winni nereiso ar zekusohmu muggurâ un noплиfuscheem sabbakeem, ka zittureij wanderselti; winneem atkal kalpigi garri lihds, daschu kahrt arri wahgi, fur kufna eefschâ ko wahriht. Tas maksa naudu, kamehr mahjâs, muishâ un galwas pilsehtâ — un wehl zittur fur — rehkini brangi us preefschu teft un kutscheers, kambar-sullainis lihds ar spihsmanni leef jaunâs drehbes schuht, jo tauki us ribbahm ta sakrahjahs, ka wezzahs plihst.

Wehl japeeminn, ka winni brihnum kahrigi us derreschanu un pee weenas weenigas sirgu-sreeschanahs tuhstoscheem winne un daudskahrt paspehle. „Daschureis arri zittur fur pulka naudas izeet?“ Ja, bet fur tad? To labprahht neweens neaisnem un par to nerunna. Bet wiffas elas to ar leeleem rafsteem isfluddina, dahmas ar pliwinnadamahm kleitehm un bantehm, jahdamas jeb braukdamas scho noslehpumu ideenas wiffur isptahpa. Schahs dahmas dsihwo tâ, it ka winnahm buhtu millioneem baggatibas; winnas nesehi, neplauj, newehrpj un nesakrahj schkuhnos, un kad Debbes tehws winnas neustarr, tomehr tahs it labbi sinn, fur kaut kos dabujams. Schkeetu, ka augstmanni tahs no tihras labfiridibas un laipnibas tiffai ta kohschuma dehl ween usturra. Gohda-lahrdos ar sudrab matteem un gohdajams Sirs (Sehrs)* ar bes matteem us galwas paschi warr buht naw wainigi, bet winneem dehla-dehli, dehli, brahtu-dehli, jauni un wezzi grehs

*) Sir = lung.

zineeki, tee gan. Kad nu tahdai „firds lehninee-nei“ truöfist, tad dsirstahs wiffcem to noslehpumu ispaust. Tam „mezzajam“ janemm maks rohka, lai nenahktu ne kas gaismä un fugga — preefsch pasauls paliktu tibra.

Weidsöht wehl preefsch truhkumu zeesdameem, laferetehm, labdarrischanahm ta augsta wahrda deht leelas summas jadohd — un tas irr pa reisi un labbi. —

Kad nu to paschu masumu pahrdohmajam, fo të par Anglu augstu dsihwi lassijahm, tad Deewam japateiz, fa ne-essam par Anglu lahrdu palikluschi, bet ar sawu kaiminu, skrohderi jeb kurneefu, par nopelniteem pahrejeem wehrdineem wakkara kahdu kanninu allus bawdih, un tad arri tuhlin skaidra naudä aismakfah warram. J. N.

Muttites laupitajs.

„Klausees, Marij,“ mahte teiza, „kas Lew tad par mohdi, pascha deenas laika puischeem muttes doht. Kad gribbi kreetna meita buht, tad tahdas leetas ne mas neklahjabs. Es Lew zeeschi peekohdinaju, fa us preefschu ta wairs nedarri.“

„Ak, memmin,“ Marija falka, „Zums weegli plahpahrt. Gribbetu sinnaht, us kahdu wihs warreju pretti turretees. Man pahr sehts-widdu eimoht bij katra rohka uhdens-spannis. Të us weenreis nahk Surris, nesalka ne wahrda, lehrabs ap kaku; ar spanni katra rohka newarreju pretti turretees, waijadseja laut, lai Surris butsko.“

„No waijadseja laut!“ mahte falka, „kas man wehl jadsird? Kapehz nesweddi spannu semme, tad buhtu warrejuse pretti turretees!“

Us tam Marija galwinu kaunigi nolaisdama falka:

„Kad jabutschojabs, kas tad warr wissu atminnetees, ne-eetriht prahä.“ N.

Sakkami wahrdi.

Kas ar zilwekeem sanihst — isnihst.

Nelaimen nenaht weena patte, tapehz dabbu, kad prezzejabs, sewas-mahti.

Tschetras azzis reds wairak, nekä diwas, tif skohlmeistera keschä ween nē.

Pilns wehders lapraht nestudeere; tapehz studeereschana tif preefsch mahziteem laudim un rakstenekeem eezelta.

Repeeteek.

„Nu labbi, fa Zuh abbas weenreis no skohlas mahjäs; nu esseet jau pilnigas meitas. Kä tas gabja reisjoht?“

„Diwas stanzijs brauzahm weenas paschas dsells zeha wakgös, pehz tam arr weens fungu brauzalihst, apdohma mammin, kas ta par nelaimi!“

„Weena funga deht? Zasmelijabs — fo tur launetees — es no diweem ne rautees nesarautohs.“

„Ja, kad diwi buhtu bijusch?“

Nelaimes putnis.

„Krohga-maht, kä Zuh man tahdu wistu warreht preefschä zelt, wiaka jau neschehligi smird!“ — „Ak Tu nabbaga wistina, effi ihstais nelaimes putnis. Jau peekta neddeta, fur man ik deenas par Lawu smirdeschana jalkaufabs. Kad wehl diwas neddetas tä ees, tad ehdischu patte.“

Gudrais Pluhmite.

Mescha-kungs, wahrda Sakkakapost irr brijnum lahga wihs. Tapehz winich preefsch saweem palihgeem peenehmis tekkuli = puika, fo schur-tur pasuhä, un schim tekkutam wahrda Pluhmite.

„Pluhmit,“ mescha-kunga palihgs, Stirnupehda, prett wakkaru us Pluhmischä falka, „riht ittin agri Lew buhs us Rihgu ja-eet un preefsch mannis kas ja-aggahda.“

„Labbi, zeenigs palihga-kungs!“ Pluhmits falka un aisteff kä uhdens.

Dhträ rihtä agri, kad mescha-kunga palihgi jau kanzlejä strahda, weens pee durwim peeklappe, gluschi tä, kä Pluhmits to mehds darriht.

„Aha, Pluhmits jau klacht!“ Stirnupehdas kungs dohma un falka: „eefschä!“

Un riktigi Pluhmits eenahk un falka: Labriht!“

„Labbi, fa jau atnahzi, Pluhmit,“ Stirnupehdas kungs falka, nu warri tuhlin us pilksehtu eet.“

„Jah,“ Pluhmits falka, „es jau Rihgä biju, kä Zuh kungs man wakkar pawehlejat!“

„Tä, jau bij?“ palihga-kungs brijnedamees prassa, „bet es ne fa ne-usdewu, kas Rihgä jadarra!“

„Es jau tur arri ne fa ne-isdarriju,“ Pluhmits falka.

Tif garsch, tif plats.

Waggare: „Behzi, fur grabbeklis?“

Behzis: „Pee dakschas (sakkuma).“

Waggare: „Kur dakscha?“

Behzis: „Pee grabbekta.“

Waggare: „Tu tihsters, fur dakscha un grabbeklis?“

Behzis: „Weens pee ohtra.“

Udwofats: „Kä Tu drihtsti pee mannis eenahk ne wahrdu nesazzijis. Wai nesinni liffumu, kas tä pawehk: Salku Zums pasemmigi labriht; — Tu lohps!“

Sullainis: „Salku Zums pasemmigi: labriht tu lohps.“

Atbildedams redaktehrs A. Leitan.

No Genjures atwedlehts.

Rihgä, 30. Merz 1872.